

ایلوپنہ غاتیا

2 میکوپنہ

افسانہ: اراروس

(محمد امین شاہوانی)

غزل: افضل مراد

3 میکوپنہ

افسانہ: ہورک آرزان

(یوسف عجب)

دین: جمعۃ المبارک نافضیلت

(صلاح الدین شہزاد، مستونگ)

4 میکوپنہ

افسانہ: سہت اس بلسم تون

(سنگت اسامہ)

5 میکوپنہ

25 ناول: چپ راست

(نور پرکاشی)

6 میکوپنہ

11 ناول: دھول اتاتوار

(ابرار برکت)

7 میکوپنہ

سفر نامہ: ماشیل اسکان ناحید آک (19)

فیض بسیمگی - - بسیمہ

8 میکوپنہ

24 ناول: دے آبدغ آک

(غسان کشفانی / پروفیسر غنوار حیات)

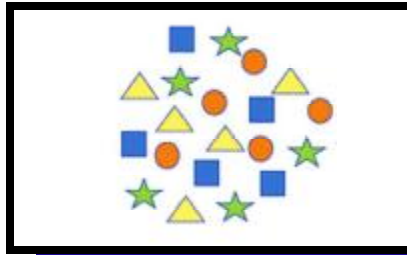
ہفتگی

All About #Brahui

کوئٹہ

براہوئی نابابت
براہوئی ٹی

تالار

مفروضہ خاک، پٹ وپول ناگرج

(شوگل)

براہوئی زبان ”اٹ“ کاریم ناہنا انگریز آتاہنگ آن مہالو
مسوس، ولے براہوئی زبان ”آ“ کاریم ناہنا انگریز
آک کریر۔ انگریز آک داڑے بسر تو داکان مست
اوک بانیل ۽ ہندوستانی زبان تیتی مٹ کنگ کن اوتھیا
کاریم کریر، ہر اتم داڑے بسر تو براہوئی وایلو زبان تیاہم
کاریم ناہنا کریر کہ بانیل ۽ ترجمہ کنگ کن کسر آوار کریر۔
اوک داکان مست ہندوستان اٹ دراوڑی زبان تے
ہیل تنگ و ہیل کنگ آہم کاریم کریر، تو داڑے
دراوڑی زبان تامنہ لوز اس براہوئی زبان اٹی ہم خنار، و
ہوکا کریر کہ بس مرے مف دازبان ہندا خاہوت آن ۽۔
داسہ کن خنہ تو لوز مڈی نارداٹ ہرس، ستر اناہائی، و
مذکر مونٹ نابابت ہیئت آتیٹ درشانی کنگ یا کپنگ، و
کنگ کش کنگ نابابت براہوئی زبان ناہائی ناخو کیک
ایلو کیک زبان تون ملرہ۔ دن کہ براہوئی زبان ناہم ضمیر
”نی“، چینی زبان اٹی ہم ہندامعہ و ہندا تواراٹ مستعمل
۽۔ و ہندن پروفیسر ڈاکٹر عبدالرزاق صابر نارداٹ ”نم“

ہیدکار و شوکار عبدالحمید قلات پرنٹرز ٹیل روڈ کوئٹہ خان شیک کرسا 302
فیور 1 یونیورسل کمپلیکس جناح روڈ کوئٹہ خان تالان کرے

افسانہ

اراروح

دا کتنا یا دُن پاکہ جہان ناغٹ بندرغ آتا
(ہرازندہ دُیا کسکو) بگیر و گدرا تا وخت انا
رکسہ اسے۔ دا ہمو تم نا رکسہ اسے ہر اتم ای
ہم زندہ نئس۔ دا رکسہ ہمو راستی تا زی آ
گڑوک ء ہرا جانی تا اسل کاٹم آن متو،
ولے اگہ کس جوانی اٹ پٹ و پول کے تو
اودے داراستی تا جانی متنگ دوبریک۔

داسہ کنا ملبی دا گڑا غا کاریم کپک کہ ای
نئس ہراڑے۔ دا اسہ اکی ء ہیبت اسے کہ
دنیا نا چندی رکسہ پاروک آک تینا رکسہ
کن ہند (Plot) پٹنگ کن فریشان
مریہ۔ یا تو چندی رکسہ پاروک آک تینا
رکسہ ء بے ہند (Plotless) اترہ۔ کنا
رکسہ ہم ہنڈن ہر وخت بے پلاٹ
سلک۔ کنا رکسہ ء نئے ہندارے نئے کہ
وخت۔ ولے کئے داخس یات ء کہ ای
ہنڈن ء جاگہ اسے ٹی نئس ہراوے نئے
ڈغار نئس نئے کہ آسمان۔ نئے کہ اوڑے
بندرغ آتا کوٹھی اس نئس، نئے کہ گدان
اس۔ بندرغ نئس، ولے بندرغ آک
خٹکو سہ۔ روشانی اس خندا کہ ولے کئے
جوان یات ء کہ اودے انا روشانی آلو۔
تہاری اس مُر آن سیتا کریکہ ولے اون انا
تہاری اسل ہم آلو کہ۔ داسہ ہم وخت
وخت کئے گمان مریک کہ دا جہان جوڑ
متویس۔ یا تو دا ہمو وخت کس کہ خُدا دُنیا
ء ودی کنگ نا بیرہ سوچ ء خٹکو سس،
ولے داسکان ہمو سیارہ ٹی بارود آتے
شاخو۔ سس ہرا مون مُستی ہمو سیارہ ء
ترخیر و بندرغ نا وجود ء ڈغار آہند ترس (نی
ہر کہ ای سیزدہ ارب ہفتاد کروڑ 13.7m
سال آن مہالو نا ہیبت ء کنگ اٹ)۔
داخس تو کئے یات ء کہ اوڑے بیرہ ای نئس
ہراوے ای خنا ء نئس۔ ایلو گل خن تیان

..... محمد امین شاہوانی

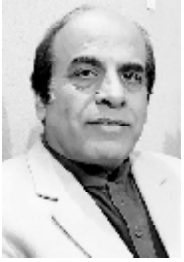

نم رکسہ ء پنگ خوارے؟ تو بنو: ای دا خلائی
سر خلک، ٹا پڑ یگا، ولے کئے نئے کہ
مڑل نا خبر نئس، نئے کہ کنا سفر ایسر مسکہ۔
ای دمدرینکوٹ ہم کہ ٹو لوٹ دم کشوٹ،
ولے اگہ دمدرینکوٹ ہم تو اوڑے ہرا
ٹولنگ کن جاگہ نئس! خیر سفر کر سہا کر سہا
ای ہم بے مڑل پیری خلک۔ (داڑے
اسہ ہیبت اسے نامنگ المی ء کہ سفر نا ساندہ
غار یہ جہان اٹ کئے آن پنا مس۔ کئے
آن مہالو کس داخس سر خلتویس۔)
دیچہ اٹ سد ہزار میل سر خلک آن پداسہ
بندرغ اس خناٹ و کئے داسہ ہم پک گمان ء
کہ جہان نا اڑمیکو بندرغ اونسکہ (اصل اٹ
ہرُس تو او داسکان بندرغ اس ہم آلو کہ بلکہ
روح اس نئس)۔ اوڑا سر متنگ نا بھازا نگا
جہد آک کئے نیٹ آ اوڑا سر کریر۔ ولے
جہان نا اڑمیکو بندرغ نا ہم گمان ء کہ او ہرا
بولی ٹی ہیبت کرو سس انتے کہ داسکان
جہان اٹ اسہ لوز اس ہم ایجا دمتویس۔
اوڑا سر متنگ آن گڈ ای ہبکہ نئس کہ ہیبت
امر کرہ۔ کئے دوی نئس ولے کئے خبر آو دانا
کاریم انت ء۔ کئے پچھ انا پام آلو، او ایس
جوان ء وخت اس نئسکہ (دیچہ وخت نئسکہ
ہم یا آلو) کہ کس ء کس انا پچرت ہم آلو۔

ای، اول سر، دا بندرغ ء خنگ آن تو ہبکہ
مٹ۔ کن تون دوی نئسکہ ہم آلو۔ متنگ
کیک کہ اونا ہم ہندا حال نئسکہ۔ او ہم
ہنڈن پُچ نئسکہ ڈنکہ ای۔ نن ہر قوم آتا
پُچی آن خلا اسے ہم پُچی ہر فیس و دا خلا
لڑا کہ و تین کن خلیسکہ۔ نن پُچ سلین۔
ای مہالو آن سد ہزار میل آتے سفر
کریمٹ و داسفراٹ کئے سد ہزار سال
آک لگا سہ۔ ای دمدرینکوٹ۔ ولے
داڑے دا اڑمیکو بندرغ ء خنگ آن گڈ
اوڑا تون سد ہزار سال پین سلنگ نا سفر پنا

مس، دا ہنڈن ء سفر اس نئسکہ کہ دا ٹی پچ ء
دمدری اس آلو و داسلنگ و داسلنگ نا بے
دمدری کئے تیوی دمدرینے۔ دا خبر تمکو کہ
کئے ٹا پڑ یگ اٹک دمدرینے یاسلنگ؟
ولے کنا دا خبر وک و دمدری اس نئسکہ و
داسہ دیچہ اٹ لکھ ہزار سال آتیاں پدکہ
ای دا رکسہ ء پاننگ اٹ ہم کئے آہمو
دمدری سوار ء۔ نم ہندا سوچ اٹ کاٹم ء
کڑنگ اڑے کہ او ایلو بندرغ دیر اس نئسکہ؟
بنو، ایلو بندرغ (نم بندرغ پارے ای روح
پاود تے) اسہ ورنہ نیازی اس نئسکہ۔ ای
نیازی نا لوز ء بھاز ہرے آہیل کریٹ۔
اگہ کس ہمو وخت کئے آن اڑفوس ہم ای
پاننگ کتو کہ او دیر اس نئسکہ یا اونا پچن
انت نئسکہ یا اوانت گوا اس نئسکہ۔ انتے کہ
او وخت نئسکہ ہم بے بولی نا۔ ای تینا داسد
ہزار سال آتا سفر اٹ ایلو وار دُن ء
زبانی اس خناٹ و خدا نا قدرت ء ہر کہ دا
کئے آن پد اڑمیکو روح نئسکہ او بے درو
دیوال، بے پٹ و میدان، و بے ڈغار و
آسمان آشاراٹ۔ ای خدا غان پدا گد زبیا
ء گوا اس خناٹ تو او ہندا نیازی نا دروٹم
نئسکہ، ہرا بالاد اٹ بوز، بھٹکن چپارک،
سینہ ہنڈن شاہیت و بھلن کہ دن ء سد خلا

ہنداڑا تون کنا دُو ء ہلک سخت تورے۔

غزل
افضل مراد

ودا آہر تو موسم تر ملنگ اک
ہرا تم گپ مس جہر ملنگ اک
خُدا نا قدرت ء نن چانہ داڑے
اسہ در بند ایلو در ملنگ اک
ای اونا مون آیتنے پاش کیوہ
تینا ڈول اٹ چچ پا پر ملنگ اک
بریک اے وخت دا اومیت اسے آ
ہرا پالو اٹ ای چاپر ملنگ اک
سوار ء پیادہ نا چچ اس سماف
ہراڑے وخت مس لاغر ملنگ اک
کبو اٹ کہ نُمَا دُو آن ملنگے
ولے اصل اٹ اونا در ملنگ اک
مراد ای خواوہ تینا خواری آن گڈ
کئے آ زند داڑے سہر ملنگ اک

ہنداڑا تون ای سا کریت و کنا گٹ خٹک
نئسکہ، ای لڑاٹ، ہنڈن لگا کہ کہ کنا کاٹم
اٹ کس ہفتاد مش خلکے و پرغانے تے۔
ولے!۔۔۔ پُچ!۔۔۔ ای انت پارے؟
نم دیر اڑے؟ نئے خٹنگ اٹ دا گل
ء؟ کئے آن انتے دا رکسہ ء پنگ اڑے؟ دا
رکسہ اس اف! دا تو کنا استونا شغ ء! ولے،
ای!۔۔۔ ای انتے خٹنگ اٹ تے۔۔۔؟

☆☆☆☆☆

افسانہ

ہورک آرزان

پروفیسر مومن عتیق خیرین کرساوردندی تس۔
"ای سرپند منگ سر!" شاکر حیرانی ات
پارے۔

"نی سرپند منگ ہم کپسہ انتے کہ نماتیپ و
نما ادبی نظریہ ہیرہ نے نت چلنگ یا
مخالفت کنگ آن ہیرہ پین چ ہیل تفک"
پروفیسر شاکر ع خف ترساوڑا اصل ہر تو ہم،
ہیرہ تینا است انالارے کشا۔

"نہ سرن کل اسٹ آن، تینا زبان وادب کن
کاریم تو کل کنگ ائی ان" شاکر گونڈ ء
ورندی اس تس۔

پروفیسر خرن تے کشا شاکر آہر اپارے،
"امرو اسٹ آن؟۔۔۔ اسٹ تو منگ ہم

کپنہ۔۔۔ نئے کہ کار وکسب ات۔۔۔
نئے کہ نوشت نا پڑا۔۔۔ نی کینین آہیرہ

چا وچاٹ جوڑ کیسہ، ولے ای ہندا کالج ائی
پروفیسر اسٹ۔۔۔ نن مگہ اسٹ منگ

کینہ؟۔۔۔ نندا ادبی کچاریک بھلا بھلا ٹیل
و حال آتیی مریرہ۔۔۔ نم تڑہ غایتا تو لے

تینا کچاری تے اڈا ترے۔۔۔ نم ہیرہ تقید
و مخالفت کیرے نن ہیرہ کاریم کینہ۔۔۔

7 میکو پنے غا برجا،

پروفیسر تون رواداری نا جوزہ ات ہیبت انا
بناء کرے ہیرہ داسوچا کہ اوفا و اہراڈ غار
اسے نا پڈاء کہ دن اسٹ ایلوڑ تون لٹوئی

..... یوسف عجب

آک توٹ ویش یا ہیبت وگپ ات داویل مرور۔

آتے الیر کنگ نا کوشت کریر ولے "پین خیر خیریت ء سر؟" شاکر سوچ
پروفیسر نا ترند آتب دافنا آست بڑی ء کسر کرے۔

تنگ الو۔۔۔ "اوننا ہیرہ غا تو خیر خیریت ء ولے نہا کنڈ آو
نما ادبی کاریم تیا داسکان تہاری تالان ء۔"

پروفیسر است نا کشی ات ورنندی تس، "او
جوان ات۔" پروفیسر نا مومن مئی تیٹ
پاریکہ کہ گداڑ اہیل تو سکے تو تر خاکہ۔

پروفیسر خالد اصغر کالج ائی انگریزی
خوافنگ تون اوار اوار تینا نظریہ غاتا

چا ہنداری نا سوب آن ادبی و سیاسی تپہ
غاتیان خوک سکے۔ مخلوق اوڑ تون زیات وڑ

اوننا تعلیمی آخا بلکہ ادبی کاریم تا سوب آن
درستی راستی سکے۔

سیالی تو ہر تو م آتا ادبی پڑ آن کس ولے جتا
جتا ادبی تپہ غاتیان تعلق داری نا سوب

آن دن ء چ ء کسر اس ودی الو کہ دا کل
خوک تموسر۔ داپر مہر آشال ہم اوفا نیام ائی

خوکی ودی کنگ ائی سرسب منگ کتو۔

سرباب روڈ آ ڈگری کالج نا گیت آن
خوک کینین آ اینو منہ بندخ آن ہیرہ
پین کس الو۔ کینین نا مالک شاکر اینو
تیٹ تینا دہ سال نا چکا مارا تون ڈگری
کالج نا گیت آسلوک کس۔ شاکر نا اصل
پین الہی بخش کس، ولے شاعری وادب تون
تعلق داری نا سوب آن نئے ہیرہ ادبی
سنگت آک بلکہ لس مخلوق اودے شاکر نا
پین ات درست کریرہ۔ شاکر نا نوشت
آتیی مدام لس مخلوق نا بڑگی و ڈیہہ ائی
ساڑی زور کی آدیک آنبار خنگا کہ۔

ہندن لگا کہ کہ دمار و باوہ پین ہمہ اسے آ
سفر نہایت کرینو۔ مارباوہ ناوہ ء سوگوئی ات

توریس کہ ہنداڑے پروفیسر خالد اصغر ہم
سر مس۔ پروفیسر اسد دواٹ تینا سداری نا

بٹن آتے تفسا شاکر آنظر اس شانغا ولے
غول کرے تینے۔ پروفیسر ناچیکو دوئی ارا

کتا سہرہ ہر اکہ یک خشی منگ نا سوب
آن چا ہکتو سہ کہ انت کتاب ء۔

پروفیسر شاکر تون سلام دعا ہم کتو، کس
پائے او اسل دے تپک۔ شاکر گام اس

مونی مس بیا بخیر نا کوشت کرے تو

..... صلاح الدین شہزاد، مستونگ

دین

جمعتہ المبارک نافضیلت

کمتری و برتری نا جوزہ ختم مریک، خطبہ ٹی
تروک آ تعلیمات ناخبر تمک۔

نئے ہم جمعہ نادے کل آداب آتھون
اوار خشوع خضوع ات جمعہ نماز ادا کروئی

ء۔ جمعہ نادے گیشتری درود خوانگ نا بھلو
فضیلت اس بیان کنگا نے، ہندا دے

امت نا سلام نبی ﷺ آپیش
کننگ۔ (ابن ماجہ ۱۶۳)

نن ہم جمعہ نادے بھاز درود خوان۔
نماز جمعہ نا حکم و آداب آک:

جمعہ نادے غسل کنگے، زیل بلنگے، سفاء چچ
پینگے، سرمدہ خوشبو خنگے۔

نمازی نماز جمعہ کن مسجد آو سر مرے و
اوکیوصف ائی تولنگ نا بھلو فضیلت اسے۔

جمعہ نا خطبہ ء چچی ات و توجاٹ بنگ المی
ء۔

نماز ذوق و شوق و خشوع خضوع ات ادا
کننگ المی ء۔

تعالیٰ اونا آست امہر اس خلیک و او غافل آ
تھونم شامل مریک (سنین نسائی ۱۳۷۱)
نماز جمعہ نا محی نا راجی فاندہ غاتا رداٹ،

نماز جمعہ نا اجتماع ٹی ادا نیگی آن بندخ
آتا نیام ائی سنت و سیوت و محبت ائی ودکی

مریک، بندخ اسے ایلو تون ملک اونا حالت
آن واقف مریک، ول آتیا ہیبت گپ

کننگ و اوفا الیر کنگ نا کسر جوڑ مریک،
بندخ نا تعلق مضبوط مریک، اوفا نیام ائی

بریری و مساوات ودی مریک، احساس
جمعہ نادے اسے ساہت اس مریک اوئی

لوز آتیی حکم تسے مفہوم ء کہ:
مومنک ہر اتم جمعہ نا نماز کن آذان

کننگ، تو اللہ تعالیٰ نا یاد (یعنی نماز) کن
زوکبو و بلنگ و سودا کنگ ء الیو اگہ سمجھرے

تو نہا حق ائی ہندا جوان ء۔
نماز جمعہ ء جماعت ات ادا کنگ ہر عاقل

بالغ مسلمان آفرض ء ہر بندخ بے غرضی
عزراں نماز جمعہ ادا کپک داڑ کن اللہ نا

حبیب ﷺ نا ارشاد گرامی نا مفہوم ء کہ:
بندخ آک نماز جمعہ ء النگ آمریر تو اللہ

جمعہ نادے مسلمانک اسے جاگہ غاچ مریرہ
جماعت تون اوار نماز ادا کیرہ ہندا خاطر آن

دادے جمعہ نا پین تسنو، جمعہ اسے افضل ء دے
اسے نا ہمین آن نبی ﷺ ہم دادے ء

سیدالایام یعنی کل دے تا سردار پارینے۔
حضرت ابو ہریرہ آن روایت ء کہ حضرت

محمد ﷺ ارشاد فرما نلفک، مفہوم ء کہ:
گل دے تیان جوان انگا دے جمعہ نادے

ء۔ ہندا دے آن حضرت آدمؑ پیدا مس،
ہندا دے جنت ائی داخل کنگا جمعہ نادے

ڈغار آلیسر تے، و قیامت ہم جمعہ نادے آ
مریک۔ (صحیح مسلم ۸۵۴)

جمعہ نادے پیشیم نا نماز ادا رکعت فرض ادا
کروئی ء۔ دانا ادا نیگی آن مہالو خطبہ

خوانوئی ء، دانا نماز ء نماز جمعہ پارہ۔ اللہ
تعالیٰ قرآن مجید ائی نماز جمعہ نا ادا نیگی نا دا

افسانہ

ساہت اس بلسم تون

اسد دے اس آہڑ نادے تبتی ٹاک نیروچ
اٹی اراٹی لیپ ٹاپ (laptop) خلوک
کولر نامون آلیٹوک نڈ۔ کولر تہو ہندرخس
تیرئس کہ کنا جون اٹ لرزہ تھا۔ چکا ایلیم
پاریٹ کنازی آرلی اس شا۔ داسکان ایلیم
رلی ۽ اتویس کئے آرنگ (Ring) اس
بس، اراٹ کنا مٹکن ۽ چکی ناسگت اس
کس، زامران ہمو رنگ کنگک ۽۔ زامر تو
حال وحوال مس کئے پارے ای شال آ
بسٹ۔ راسکوہ ہوٹل سریاب روڈ آبر،
دید ۽ تینا کرف۔

ای اراغان پیش تہا اراگام ہر فوٹسٹ
کہ باستی کئے چٹ پٹک تس، کئے ہندن
لگا کہ دے تینا باء دغار اٹ سخت کریئے۔
سیٹا ہلسا ای ہوٹل آسر مسٹ، زامر مہالوآن
ہوٹل اٹ تو لوک کس کنا وداری کس، کئے خنا
بش مس کن تون غب ہلک۔ کئے دیر اس
کئے، بلوچی حال وحوال مس۔ داسکان نن
چا اس کٹوئیس کہ ہندن ۽ زبیا ۽ مسٹر اس
بس، کہ کل ہوٹل والا ک اوڈا گڑیگا،
اراکام مون موٹی ہرنے ناری آس کہ ای
اونخن تبتی ہراٹ دن غزلی ۽ غن، شک ۽
بالاد غٹ زند اٹ ای چچ ختویسٹ،
قدرت اودے ہندن زبیا ۽ دروشم اس
بشاس کہ توبے ہم اودے خنے ہس
مرے۔ کئے دنج اس اٹ اوڈون عشق
موسس، کہ مون مستی پارے ایلیم خدا نا پن
اٹ کنا چٹ کمک ۽ کبو، ای بڑگ ولاچار
اسے اٹ۔

ای چٹ سفاریشان مسٹ۔ ہال وکارآن
ہناٹ کہ امر دا زبیا انگا مسٹر ہم پنڈوک
اسے، ہر اڈے تو محل اسے ناشہزادی مروٹی
کس۔۔۔ مستی تینا دم ۽ کرار چکسا زامر ۽
پاریٹ دا گودی کئے پنڈوک ۽ ارا سے ناس
لکپک، او پارے اڑف تے۔ ای تینا
ایمان ۽ چچ کریٹ۔ ارفیت گودی نی رنگ
ڈول اٹ کئے پنڈوک اس لکپسہ، نادروشم
پاہک نی پنڈوک اس افیس، نے انت بلا
اس دا حالیت آسر کریئے۔ او کئے آدون
ہرا کہ کنا جون اٹ لرزہ اس تھا، ای
سوچاٹ ای غلط ۽ ہیبت اس تو کٹوٹ۔

ساگ بندہ کیلہ۔ کنا باوہ مستی پارے ای
تینا مسٹر، تسنت تینا ایلیم ناما میرخان ۽۔
ہرا تم ای سٹی مسٹ ای ہوغاٹ پردخلکٹ
لمہ ۽ پاریٹ، کئے ہمیرے اتہو، ای دامیر

..... سنگت اسامہ

خان ۽ ہلپرہ، ہر انٹنی اسے اودے تینا زند
اناساف کنا انت رکھ وسنجال ۽ کرو۔ او
پارے چپ بے مردانہ خوک آدمیار سے
کہ مسٹر تین کن تبتی رشتہ دوست کے۔
باوہ ۽ پاریٹ اوتینا خن تے خیسن کرسا
پارے کنا غیرت منک دا گڑا ۽ ایلو ای تینا
ایلیم تون زبان کریٹ۔ ہر حال مرے

تون۔ ای لاچار اس سٹ برام کریٹ، کن
کن پین چچ ۽ کسر اس الو۔ برام آن ہمالو
میرین کئے پارے برزن دا بے مہر آشار
آن، پین جاگہ اس کا نہ برام کینہ، ولے
ای خلیس آن اودے منٹوٹ۔ انتے کہ کنا
خلق اٹ مہراٹ برام کروک آتے
کسفیہ۔
اودے کنا کہنگ نادے کس ای انتے
کسٹوٹ! برام آن پدا سہ چک اسے نا کچ
ہم کنا ارے کئے ہر تو کہ۔ نئے زنداٹ
اسد دے کن تون مہر و محبت نا ہیبت اس
کرے نئے میڑ اس، بس ہرازدے تب
تے مروس رسم رواج نا خاطر آن شام نا
خاچنگ کن کئے آسکہ۔ مسہ سال ہندا وڈ
دکھ ویل آتبتی گدر بیٹ۔ اخیر او بھازا نگا
نشہ غایتان تینا سارے داسہ گوبانے، تو تا تو
نالہ ٹی تمانے، نشہ کیلہ۔ ہرازدے شکار
تے جاگہ اس لکتو گڑا او بد بخت کنا کا ٹم نا
کننگ کن بریک، کئے آ و چکا چنا تیا
بیداری کرسا کنا جب آتے پنگ بیرہ مچ
کروک ۽ انت اس خنک کل ۽ دیک۔ اگہ
وخت اس زملوتے گڑا تینا ارا نا گڑا تے
وڑک سودا کیلہ۔ کنا ہمو باوہ و ایلیم ہرا کئے
تینا غیرت تکارہ، ایو کنا سوچ ۽ ہم کپسہ۔

All About #Brahui

- * Online Brahui Books
- * Interviews
- * News
- * Novels
- * Poetries
- * Short Stories
-And more

برابوئی نابابت
برابوئی ٹی

www.talarbrahui.com

ای اسہ پنڈوک اسے نا وڈ دردر آروہ، ای
تینا چکا چنا ارا تبتل انا رخ ۽ کشنگ کن
خوار اٹ، وخت اس دا بندغ آ دو توروہ
وخت اس ایڑا۔ مستی، ہونسا پارے بس
ہندا ڈول اٹی ہشوک آزند ۽ گدر لیفہ۔ ای
بلسم ۽ تسلی ترسا پاریٹ ہونچہ کنا ایڈھ اللہ
خیر کیلہ۔ زامر ہم نئے موٹی کرسا پارے
جی او گودی ہونچہ اللہ خیر کیلہ۔ بس دا
قسمت اٹ لکھوک آگر ابدل مفک۔
بلسم ورنڈی ترسا پارے او کنا ایلیم دا
نصیب اف داننا بھلا تا فیصلہ نا وجہ غان ای
دن خوار اٹ۔

بھلاتا اسہ فیصلہ پورو ۽ قوم اسے نا زند آاثر
تنک، جوانی نا وڈاٹ مرے یا خرابی نا۔
مستی پارے نی خوانوک اس لکسہ۔ قرآن
پاک اٹ داف تینا نشانا برام کبو۔ اسلام
دا پاتے مسن تیان تینا ارفو برام ایتہوتا؟
ایہن تون کل صوفی و ملا آن، ہرا وخت مسٹر
نا رسال نا وخت مریک گڑا نن اسلام آن
خن تے ترکیہ۔ زامر ۽ گودی ہندن سلاخا
ای حیران مسٹ سوچ اسے ٹی ہناٹ کہ
زامر نا حالیت آخو یا گودی نا دردی آپر کرا
ہیبت آتے بنو۔ اونا ہیبت آک نا اپا بخ
آتے پریفیر، خدا اودے صرف زبیا
کتویس بلکہ زبیا ٹی تون اوار اوار اودے
اسہ بھلو علم و سر پدی اس ہم تسوس۔

مستی چا نا کلم اس ہلسا پارے خدا مہربان ۽
خدا دا خس ظالم اف کہ تینا بندغ ۽ خوار
کے۔ خدا بندغ آتا نصیب ۽ اوفقا دوٹی
تسے۔ اوفقا فیصلہ وکار بیک اوفقا نصیب ۽
جوڑ کیرہ۔ ہر کہ اس خلسا بش مس پارے
ای ایو خوار اٹ تینا بھلا تا فیصلہ نا وجہ غان
نکہ نصیب نا۔

ای ہم اوڈون اوار چا تے نیمہ غالاٹ
بش مسٹ۔ وغلغلو آخن تون تینا کسر ۽
ہلکٹ۔ زامر تینا بلسم تینا۔ دچچہ اللہ ۽ سادنا
نا دا زبیا انگا بد بخت آ مسٹر ہرا گہنا۔
اوکان گڈ ہرا وخت ای زامر تون حوالی
مرویہ۔ بلسم نا چہرہ کنا خن تبتی بریک، اونا
دردی آ ہیبت آک کنا است اٹی سم آنا ہر
لگرہ۔

ناول

(25)

چپ راست

نور پرکاشی

چنا تا ادب نازی آگج اس کاریم کرک و
بوگ شوگ آنو شکار ”نور پرکاشی“ لکشن آہم
جوان ء گرپ اس تنگ ۔ اونا افسانہ غاتا
کتاب ”لارہ“ شینگ منے ۔ ہندن اونا
بوگ شوگ ناول ”چپ راست“ نایر دوریہ
”ستار“ نا خوانوک آتے کن مونی انک
انگ ء۔ (شوکار ستار)

نی وشیر جان ہراکان سچ بنگ اُرے کئے
جوان ساء۔۔۔ اسہ وارد بندرغ آک کنا
دوٹی بریر گڑا سیل کیس۔۔۔ ”پیرہ جان
سرہ ء سر فسا غصہ ٹی پارے۔۔۔ بلہ جان
ہم اینو تب راستہ خننگا کہ اوہم ہنشدہ اس
مون آتالان کریس۔۔۔

”مرے اسہ وار چیا چیا ایلو وار ہوغسا
ہوغسا گڑا مزہ کیک۔۔۔ ”بلہ جان تینا
ہر تو م آدو تے اسہ ایلو ٹی خوشکنا سخت
مزہ ہلسا پارے۔۔۔ ای تانسٹ کہ پیرہ
جان سخت فیصلہ ٹی بسے بلہ جان نامک
ہرا تم پیرہ جان ء منے او گو بر آخراں آن
ودیک طاقت تنخانے۔۔۔ دا وڑ کئے
کابلی بی سی کن کسر پٹنگ پین مشکل
لگا۔۔۔ وے ای خوش ہم سٹ کہ داجیانہ
کسہ غان کئے پیرہ جان تینٹ آجو کرے
آخا تو دادتک چنا تا دوٹی الیکشن نادے
اسکان مسکہ تو ای دتک اسے آن کم
متو۔۔۔ شیر جان بوز پدام کا پرو فیسر
ء خلوک آخراں آنبار ہرا کہ دروا کا کا
غان داڑکن اجازت بلکوس کا غدا دتنظ
آک ہم سر۔۔۔ وے کا کا پرو فیسر ہم
پیرہ جان و بلہ جان نامون آدتک آنبار
بیوس سلوک کس۔۔۔ اے دتک تو زور
تنگ آچیانٹ کریکہ وے کا کا پرو فیسر
آن دا اومیت ہم۔۔۔ پیرہ جان جتا
سرکار اس کس نئے کا غدا کس نئے کا نو کس او
سخت انگا کا نو دے ہم سخت انگا بادام آنبار
غل اٹی گھا کہ پراغہ کہنگ۔۔۔

دینو تینا لشکر تون چیا دتک آتے مچ آ
حویلی آن چنا تا دوتیان پلسا الیس۔ پیرہ
جان نانت تا کیرغ آن ڈیر کرے۔۔۔
چنکا چنا تا ہوغنگ وفر یاد کس اوک زند
اٹی گوازی گڑا غنٹو لیر اینو خنار تو اوہم زو
پلنگار۔۔۔ پیرہ جان دینو ء چیا تے
گودام اٹی خننگ بنگ نا حکم ترسا تینا
لشکر تون پدی ہر سیگا۔۔۔ نن حویلی نا
نیام آسلوک اسہ ایلو ء سیل کرینہ۔۔۔
شیر جان کئے بد بد ہرا کہ اودے گمان کس
کہ چیا تا پلنگ اٹی کنا دودے پیرہ جان ء ای
شکایت کرسا ہنگا نٹ۔۔۔ اوغصہ ٹی دو

بادوی غابسک۔۔۔
”بادو۔۔۔ ای ہمیز دے ہم پاریت
ہوغسا ہوغسا کہ چا چا چینا شیر جان ء سچ
تنگ ء ہوغسا ہوغسا۔۔۔ ”کا کا ہیبت تو
کرے وے توار تے ہندن کرار کس کس
پاہے جائی دون اسینا تہہ غان ہیبت کنگ
ء۔۔۔

”کا کا۔۔۔ داسہ مچ آچناک شیر جان
کن مہر کیرہ چیا دتک نا ایرس
کش۔۔۔ ”ای ویل انا لوپ آتے زو
ملنگ خواہے کا کا ء زاری کرسا
پاریٹ۔۔۔

”بادو زار ء زار خلک ہوغسا
ہوغسا۔۔۔ ”کا کا بی بی سی تینا خوڑت
انگا خن تے موشکسا پارے۔ کنا با چدونا
پل اس مس، بچ پہہ متوٹ کہ کا کانت
پانگ خواہک۔۔۔

”مطلب داکہ ہراڑے مگی ڈنگ غلے
ہوغسا ہوغسا ہمو جاگہ غاخیس ء مرچ
تخرہ ہوغسا ہوغسا۔۔۔ ”کا کا بی بی سی
اینو کیکہ فلسفہ ٹی ہیبت کریکہ، ای فلسفہ نا
شو قین سٹ۔ فلسفہ نا کتاب نا پنے غاتیان
جوان ء جاز جوڑ مسکہ ہرا جوان بال کریرہ
وے ہرا تم اونا پنے غاتا کشتی جوڑ کریٹہ تو
دیر اٹی ایلو کا غدا آتیان پدا ہڈ ہلکہ۔۔۔

تینا کا کا پرو فیسر ء خناسٹ اودے اس
ڈن ترند چریگا کہ کس پاہے داسہ ایہہ
بال کیک دخت دخت ڈن تک ویتگ اٹی
خننگا کہ کہ لگا کہ ہڈ ہلکنے۔۔۔ داسہ کا کا
بی بی سی ہم کئے جٹ اس بال تسک جٹ
اس ہڈ تسک داخہ در پہہ مسٹ کہ چیا نا
مقابلہ ٹی ولدا گوازی والا گڑا اسٹ انگ
خواہک۔۔۔ وے پیرہ جان گوازی والا
گڑا غان سختی ٹی منع ہم تو کریس۔۔۔

”کا کا بی انت پانگ خواہے زو پاؤن
سرچر کہ کئے۔۔۔ ”ای بیزار مرسا
کا کا غان مشورہ ء پٹنگ بلکہ دماغ آن
سٹنگ نا خواست کریٹ۔۔۔ کا کا بی بی
سی کنا تلوہ و بے جیرتی ء خسا ہنشدہ
کرے۔۔۔

”بادو شیر جان ہرا دتک آتے ایس اوتیٹی
شیر کسر ہوغسا ہوغسا۔۔۔ چیا چیا کریرہ
ہوغسا ہوغسا۔۔۔ نی ہندن ء دتک اتکہ
اوک الف ب پار ہوغسا ہوغسا۔۔۔
اسٹ ارٹ مسٹ گنتی پار ہوغسا
ہوغسا۔۔۔ یک شنبہ دوشنبہ سے شنبہ
پارسا دے و تاریخ آتے پار ہوغسا
ہوغسا۔۔۔ دادتک آک علم ایترہ پیرہ نا
اعتراض مفک ہوغسا ہوغسا۔۔۔ ”کا کا
بی بی سی آخر کنا سلوک آسیاں گاڈی ء
دھکہ اس تننگ نا تو جیل اس تجھفا
پارے۔۔۔ ای حیران مسٹ کہ دن ء
ڈتک ای ہراکان اتیو کہ الف ب پار،
اسٹ ارٹ مسٹ پار، یا یک شنبہ
دوشنبہ تے یاد گیر کر فر۔۔۔ ”اگ پشون نا
بازار اسے ٹی دا گڑا ملے ہم تو اخس بلیو
پیہہ غاک تا اخس مرور۔۔۔ ای کا کا نا
راشٹی آکرہ غان پیش تماٹ حویلی نا
متکن تارمہ غا گنج آتے سیل کریٹ
چلغٹو ٹی پا کنا بیوس پا کنا ضرورت ء
خسا ہشر کر لیر۔۔۔ لڈا نا کی الو، اخس
کہ وں تا منے شیبو۔۔۔ ای ارمانی ء جوزہ
اسے ٹی لارہ ٹی بسٹ۔۔۔ کہ اسٹ ننا
حویلی ء کہ نئے لمہ بادو نا مہر ء خنہ نئے
پیرہ بلہ نا۔۔۔ پین تو پین حویلی نا نو کرک
ہم منہہ نئے بلکہ بچ اس تیکہ نئے۔۔۔
داخس ہم ہر پہہ کہ داننا خا ہوت ء۔۔۔
بس ہرا سٹ تا لگانو تینا پور واری ٹی تینا
آسراتی ٹی۔۔۔ داپلو آسٹ انگا کا کا بی
بی سی ء اٹیکو اونا چلغٹو ء کہ نئے واردم
آکاریم بریرہ۔۔۔ جوزہ پار یکہ کہ کا کا بی
بی سی نا خازگی آپیشانی دچلغٹو سینا چڑ بلسکی
آسینہ غان دروت اس بلیو وے است
منتوان کنا سیم سیم مس۔۔۔

ناول

دھول انا توار

11

..... ابرار برکت

ای کاوہ شار نادر آباد شاہ بیگ ناپٹ پول کن۔ اوڑے سیاسی سرخیل، صحافی ودانشور آیتیاں مددخوانہ۔

رحمت شار نادر آباد آہنا گڑاس ورناتین تون ہمراہ کرے، نادر آباد ناپریس کلب اٹی صحافی تون تران کرے کہ ہر از دے آن نن تینا مخلوق اٹی شعور ودی کنگ نا جہد انا بنا ۽ کرینن ہموڑ دے آں اینو اسکان لکری ننن وڑ وڑاٹ خلینگ نا کوشٹ کنگ ۽۔ اول ننا روڈ آتیاں راشن نا ہنگ ہنگ ۽ بند کرے نما گمک اٹی نن سرسب مسن کسرتے ملان، اوکان پدن چٹنا نا خواننگ کن نما مددائی سرسلام سرچار ۽ درین کوئی نا شار اٹی اکیڈمی ملان اوفا کمرہ تارہی آسم کاری کرے تاکہ نن چپ کین، ولے اوڑے لکری سرسب متو، داسہ ہرا کہ داچ پدی متنگ افس او ننا سیاسی استاد شاہ بیگ ۽ نن نا تہاری ٹی بے ڈس کرے۔

دا جابر ہندا پہہ مریک کہ ای طاقت نا کاریم اٹ انگ اٹ داچ ۽ ایسر کنگ کیوہ، تو او غلط ۽ نن ہندا خواست کینہ کہ ننا سیاسی راہشون ۽ آجو کنگ کن ننا گمک مریرے۔

دا ہیئت آک نادر آباد ناپریس کلب آں تالان مسر ہرٹی وی چیل اٹی ہندا خبر، ہر اخبار نا سرخی ہندائس جابر لکری کوئی نا سیاسی راہشون شاہ بیگ ۽ بے ڈس کرینے ہندا خبر ۽ خواننگ آن پد لکری خیسن پوشکن مسک۔ انسانی حق آتارکھ ۽ کروک آتینیم لکری کن تینا وفد اس راہہ کرے انسانی حق آتارکھوک وفد کوئی نا شار کن پیشن مس او ہندا پہہ متنگ خواہسرہ کہ دا لکری تو تولن پہہ مرین کہ دا لکری نا دوآن امر شاہ بیگ ۽ آجو کین امر بروک آوخت ورناتارکھ کن اودے پابند کین۔ تو دا ٹیم ہنا کوئی نا شار آوڑے لکری تون ملاقات کرے، حال حوال اٹی لکری چچ دا ہیئت ۽ منتو کہ شاہ بیگ ۽ ای بے ڈس کرینٹ۔

برجاء

آشاغا کہ بھار ہشاری ٹی دا ہیئت ۽ مخلوق اٹی تالان کبو۔ تاکہ مخلوق پہہ مف کہ لکری ناچند شاہ بیگ ۽ بے ڈس کرینے۔ لکری نا سنگت آک ہندا ہیئت انا چرچا ۽

ہر جاگہ شروع کریر کہ لکری ناچ ۽ دو اس اف، بلکہ لکری ہندا سو ب آن بھار ناراض ۽ کہ دیر جرات کرینے کہ کنا علاقہ ٹی کس ۽ برے بے ڈس کے لکری تینا بابو تون رحمت واسلم کن کلہو راہہ کرے کہ نم کنار دات ہرا دوہ ۽ خلنگ اڑے داٹی کننا چچ ۽ خلنگ اس اف بلکہ ای تینٹ ہم بے جارات اٹ ای ہم نم تون اور شاہ بیگ نا آجو کنگ کن سلوک اٹ۔ ولے رحمت واسلم سیاسی وڑ تراشنگا سراو پہہ مسر کہ لکری ہر استادی کنگ ۽، داودے پہہ مروئی ۽ کہ اودے مر فرو وک نن نے آں شاہ بیگ ۽ ہلون آجو کروں۔ وتینا سیاسی جہد انا تینٹ لائخ ارین۔ ننن ظالم تیان ہمدردی نا گرج اف۔ نن تینا راج شعور تینٹ تنگو تینا سیاسی استاد ۽ تینٹ آجو کروں۔

ہندن لکری نا بابو ولد انا لکری ۽ خو ٹی ٹی حوال تیس کہ ورناک دا ہیئت آسلوک ۽ کہ لکری آن بیدس پین کس نن تون جبر کنگ کپک۔ لکری ٹاک تیس مخاگہ اوکنا زی آدوہ خلیہ اسٹ نہ ہزار دوہہ خلیہ ای دا ورناتالائخ اٹ۔ رحمت اسلم ۽ پارے نی علاقہ ۽ سنجال

چہرہ دنیا نامون آبرو ولے دا تعلیمی ادارہ داسیاس خنز ایسر مفرو۔ ولدانہ غاتا توار پنا ہر گنڈ آ نعرہ نس۔ ہندائی خیر جان تینا دھول انا توار اٹ

زارشانی کرے ڈھیم، ڈھیم ڈھیم۔ والٹ انا توار مخلوق ۽ پین سوگو ۽ سوچ اس تیس دا توار اٹی بیداری نا اسہ پین رنگ اس نس، اسہ وار ولدا دا دھول انا توار ہر گنڈ آ تالان مس۔ ہندا توار اسہ وار ولدا لکری نا ماڈی ٹی ہنا لکری نا خف تیتا۔ لکری خیسن پوشکن مسرا پارے، ہندا خیر وتینا دھول انا تون کنا خلاف مخلوق ۽ یکجا یک، دا نا ہندا دھول اس متون کن کاٹم ناغل اس مس، ولے لکری ناگل سنگت آک اور اسر۔ لکری ۽ پاریر برکہ اینو تینا تران اٹی رحمت واسلم، نازی آ ہیئت کرینو کہ شاہ بیگ ۽ لکری بے ڈس کرینے اسہ وار ولدا پارینو کہ نادر آباد آ کاندہ لکری نا خلاف سیاسی سروک، صحافی تون اور اور دانشور تارہی آ زار شانی کینہ۔

لکری پارے ننن داسہ اسہ کلہو اس تالان کروئی ۽ مخلوق اٹی کہ شاہ بیگ نا دنگ اٹ ننا چچ ۽ دو اس اف۔ شاہ بیگ نا بے ڈس کنگ آ لکری ہم فریشان ۽ کہ دا دیر جرات کرینے کہ کنا شار اٹی برے مخلوق ۽ بے ڈس کے دُن تو اسل متنگ کپک۔ لکری ہندا ہیئت ۽ تینا ٹیم نا خف

بیگ ۽ بے ڈس کنگ آ داڑے چچی برو خلیس برو دا ہیئت اسل رد ۽، دُن بچ متنگ کپک کہ نن چپ مرین۔ نن دا کان مسٹ لکری نا مقابلہ ومنت ۽ سیاسی پراسن جہوری جہد اٹی کرینن دا وار ہم نن ہمو کسرا ٹی ہنون۔

داکان پد جذباتی ۽ ماحول اس جوڑ مسرا نعرہ خلنگ نا بنامس۔ ”آجو کبو آجو کبو سرخیل ۽ ننا آجو کبو۔“ ”جرات کر غیرت کر شاہ بیگ ۽ مون آ اٹ۔“

دا نعرہ غاک ہندا خس زور اٹ پانگار کہ کچ کوئی خلق انا گنڈ اٹ توار پنا، داکان پد اکیڈمی نا استاد سرسلام تران کرسا پارے کہ شار نادر آباد آن ہرا مسخت کن بسن نن تینا مسخت اٹی سرسب متنگ اُن دا پین ہیئت اسے اٹ وخت ننن لگک۔

اینو دا ہیئت ۽ یاد کیرے دا خس وخت تعلیم دا جاگہ نا چٹاتے ملانے دا شاہ بیگ نا تروک آسوچ ۽۔

نن چچ ۽ جبر اسے نامون آدو بوز کپرون، علم و شعور زانت تنگ ننا کاریم ۽، ہرا دے ترون، شاہ بیگ نا دوک آج انا بھرم نما مون آ مرو۔ استاد نا تران آن پد نعرہ غاتا اسہ پین درو شمس اسے نا بنامس۔ ”علم و شعور زانت مرو

ہندا سازش ۽ کریر کہ شاہ بیگ ۽ بے ڈس کروئی ۽۔ ہندن ۽ چال اس کہ کس پہہ مف کہ دادے لکری اونا بندغ آک درینو۔ لکری مر شار اسے آں تینا سنگت میر اسے نانہ بیرہ ویکو گاڈی تے خوفنے بلکہ اوڑان دا کاریم کن گڑاس بندغ خوفنے ہرا دا کاریم ۽ کنگ کیرہ۔ ہرا وخت میر انا بندغ آک وویکو گاڈی یک بر اوفا ہمراہ میر داد ۽ کرے، میر داد ۽ بھار ہشاری ٹی پہہ کریر کہ تینے ہندن مول کرس اس پہہ مف کہ دا میر داد ۽۔ نن نا تہاری ٹی وخت 4 بجے نس، دا ویکو تینی ہنا کوئی نا شار آ۔ شاہ بیگ نا اراغا۔ شاہ بیگ نا حویلی ٹی چپ خلگر تو فلک آتھون اور، نیاڑیک، چٹاک زار پو ہاڑ خلگر۔ شاہ بیگ ٹخ آں بیدارس، دا کل حالت ۽ خنا تو اودے ہندا بروک آ تو فلک پاریر کہ کان نن تون۔ شاہ بیگ سوچ کرے وجہ ۽ مخار نا کو خلگر کہ وجہ ۽ پہہ مروں۔

شاہ بیگ نامون آچچ اس شاعرا، ہڑ تو ام آدوتے تے پد اتفسیر، شاہ بیگ ۽ دریر ویکو گاڈی ٹی خسار۔ اودے کوئی نا شار آن کشار۔۔۔

اُرائی چٹا نیاڑیک زار شانی کریر، فریاد کریر، مخلوق کچ مس، سب اسکان انتظار کریر، سب مس۔ شار اٹی حوال ہندن تالان مس دنگہ پارہ کہ جل انا با تفنگ مریک، ولے شار انا با تفنگ مفک۔ اکیڈمی ٹی چھٹی مس، چٹاک استاد آک کچ مسر، اسلم و رحمت مسر، خیر جان نا لچ اٹی دھول، او تینا دھول انا تون اور بس۔

اسلم و رحمت گڑاس سیاسی سنگت آک تینا میٹنگ ۽ مختار، داویل ۽ گل ہرا، ولے ہندا فیصلہ ۽ کریر ننن شاہ بیگ ۽ پٹنگ کن، ہمو سیاسی کسرا ٹی ہنوئی ۽ ہرا کسر شاہ بیگ نانس، او ہرویل انا ایسر ۽ ہمو کسرا ٹی چٹاک، ہمو کسرا ٹی ننن ہم اودے مونی اتین۔ رحمت پارے ننن دا پہہ اُن کہ دا گل چالاک وڑک لکری نا، دا 100 درسد پکا ۽ کہ دا کاریم ۽ لکری کرینے، او اگہ ہندا پہہ مریک کہ شاہ

(19)

ماشکیل اسکان نا حید آک

گرو شک تنگ ع۔

خلق انا پازده اُراغان اسٹ اس گل بانو
اس تا کس۔ گل بانو ۽ ن دے خناس
تو بے اونا خلق انا باتیک اونا بالاد ۽

.....فیضِ بسیمگی۔۔۔ بسیمہ

خفتو یر۔ گل باتینا باوہ ناسٹ انگا چٹا
 نُس، او دے پین ایڑہ ایلیم آلو۔ گل
 سہب اتون مہالو بش مسکہ نماز خواناکہ،
 لمہ باوہ نماز کن بش کریکہ۔ قرآن
 پاک ہر فیکہ، دے ٹک اسکان تلاوت
 کن ٹوسکہ، اوکان گڈ نہاری کن چارغ
 ہیکہ غٹ سیجا ٹوسرہ نہاری کریرہ۔ گل
 بانو مال ہمو باڑ کن تینا باوہ تون کمک
 کریکہ۔
 چچکا دغر وخور دہ غاتے برا کہ، مال ہمش

مومن کن ہتے کریکہ۔ گل بانو ناباہ خیر
جان ء بے حساب مال وڈی کس، اوفتے
اسہ لوک اس کس کہ تینا ہند و اوہل اٹ کس
ء الیو کہ، کلیی لوک آتے پر غاس، خیر
جان ء پیسہ ناضورت الو کہ اولوک ء بہا
کے، و تینا شوق آن تو ریس تے، دا اسہ
کمال اس کس کہ اودے پیرہ گل بانو موہاڑ
کریکہ۔ لوک سہب اتون میدان اٹ
خواہسکہ شام انا دواہہ تینٹ بسکہ۔ خیر
جان نا راٹئی ہزار وڑ انا بانی ء چک کس،
پرواہ الو۔

او فاما مال ہندا خہ تمیزاٹ کس بند غ پاریکہ
کہ سخ تروک ء مالک خواہنگ کن مش آ
ہنارہ، دے کیہلنگ تون واہ بئرہ۔

خلق انا کماش اسپے ریش عبد اللہ کس او
اسہ دے خلق انا زینہ غاتے تینا اُرا غا
بڑنگا کل بسر۔

کماش پارے ای نئے دا سوب آن
بٹنگاٹ کہ اسٹہ ایلوڑتون تننا سلاہ مشورہ

یو کہو نے آن دیر اس گُر انا لٹ خوبہ
مریک، کل یک زبان مسر پاریر خوبہ
بھلن اول خدا وکان گد تینٹ اُس۔

عبداللہ پارے وقت اس کہ کئے گرا نا
لٹ خولجہ کیرے گڑا شوان نایش زوبا،
چو، پاآوار، تُو ائی ارا دے شوانے
ہڑسنگ، شوان نا اقرارے۔ دانے منظورے
گڑا اسہ پوسکن ءشوان اس کثون گپ و
تران کرینے۔ کل پارہر جی خولجہ ننے
منظورے۔ (برجاء)

درگہ عیلا تو س۔۔۔ کار را ہی مس۔ ”ابا دانت پانگ اٹی نس؟“ شاکر نامار
شاکر نامار ہسکے وحیران داسکان ماوہنا سوچ کرے۔

دوے تو ریس۔ باوہ غان تینا سوچ کرے۔ ”ابا دا صاحب نے تون انتے دن ہیبت کنگ ای ٹی، فی انتے ورندي قبولیس تے؟

کنٹاٹ ای ہم جوان سرپند متوٹ کہ دا انت پانگ نا خواستگار کس، ولے دا سرپند مسٹ کہ ہو رک انکارزا نک مدام ہندن تو اکر کیرہ۔۔۔

”کنالٹ ہر اثبات کہ داصاحب کئے
 ہند اڑتون سریاب نالوکل بس بازار،
 رندی تنگ اٹی کس داوڑ ہیئت کنگ ء
 بازار، بازار نا توارتون اوفا خوک آسر
 مئے کئے کنا استاد اک ہیل تسونئے کہ کنا
 مس۔۔ شا کر اسیکا مارا نالک ء کر سا
 لمہ باوہ، ہندا سوب آن ای اودے
 بس اٹی سوار کرے تے پدا تینٹ سوار
 رندی تنگ کٹوٹ۔“ شا کر واداری
 مس۔۔۔

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ اٹ ورنڈی تھ۔

پیاؤ تر رے، ہند اسوب آن ہر پڑ آ بے
سہی نما بخت ع۔ بیچ وڑ اسیت نم داد بی
گواٹی نن تون اوار متنگ کپہرے۔۔۔
داگو و کنگ تہو بھلو ہیئت اسے۔“ پروفیسر
ترندی اٹ ہیئت کنگ اٹی کس کہ
ہنداؤ تون جینن ءکار اس واقا حوک آ
سلیس۔ کارء ورناس چلیفنگ اٹی
نکس۔۔۔ کارانا سناگ تون پروفیسر
ہمونگ مون کرے۔ شاکر خنا کہ
پروفیسر ناوٹی پدان توروک آ کتاب
اسے آ ”کیونٹ مینی فیسٹو“ نوشتہ کس،
ولے اٹمیکو جا بکتو کہ۔ پروفیسر مون انا

پدائینا ہیئت انابنائے کرے۔
 "نی ونا سنگت آک اینو ہر جاگ کنا پچارے
 کیرے ولے داک ملک خلیپرے کہ کنا دا
 ادبی بائی ناکچ اٹ جوڑ متنگ کن نمے تینا
 ارغ آتے بھلو وخت اس بے بے کنوئی
 تمہو۔۔ پین پنج افنی بیرہ داسو چکہ
 کنا سال اٹی ارایامہ کتاب المی شینک
 مریرہ ولے نی مسہ سال ناء اینو اسکان
 تینا اسہ کتاب ع چریفسہ، ولے کس
 شینک کروک ءاف تے، انتے کہ نم ہر
 بندغ و ہر ادارہ تون باخلیرے، ہر کس نا
 پچ آتے چکرے، ہر اسٹ نا بارواٹ

ہورک آرزان

.....3 میگو پنهان بر جا

نئے ٹی سگ اف۔۔۔ نن ٹیل ٹاک اٹ
تینا کاریم آتے کشہ۔۔۔“
ہندن لگا کہ کس پاسے پروفیسر تران
اسے کن مہالوان سیونج نکسہ۔ شا کرنا
مارہکے اسیک تینا باوہ نامون اٹی ہر کہ پدا
پروفیسر نا۔ شا کر باء پڑ کرے کہ ہیئت
اس کیو ولے او دے ہیئت اکن ہم الینو
تمو۔۔۔ پین تچ اف فی بیرہ داسوچ کہ
کنا سال اٹی ارایامہ کتاب المی شینک
مریرہ ولے فی مسہ سال ناء اینواسکان
تینا اسہ کتاب ء چریفہ، ولے کس
شینک کروک ء اف تے، اتنے کہ نم ہر
بندغ و ہر ادارہ تون باخلیرے، ہر کس نا
چچ آتے چکرے، ہر اسٹ نا بارواٹ

غسان کھفانی

گلوپ اس نظر بنگ کس۔ کچاخ ہمو پارہ غا اشارہ کرسا پارے، ایدے کویت انیم گھٹھہ اس مون مستی پیادہ ہنورے تو اوڑے سر مردے۔“

گڑا ولد انت مس؟ ”او کویت آخا عراق نا مرنانا اسہ خلق اس کس۔ داوڑا نا چندی بے حساب ء کسہ ٹیفتنگ کیوہ۔ ہندن انگا بندغ آتا کسہ ہرافقا ٹینگ پوتر و مسر ہرافقا جوڑک پیناری آن ترخار اوکک دیرا نا پڑی سے آسر متنگ کہ کچک مسر۔ ہندن انگا بندغ آتا کسہ ہرافقا اسہ ڈبہ اس دیر بہائی ہلنگ کن تینا غٹ پیسہ، توشہ، برام نا چلو و گھڑی تسکان تسر۔“

دنیایا ہک کہ حاتم بدواسے ہرا کہ دوخو نا مثال ء ولے کنا خیال ائی دا بیرہ افسانہ اسے۔ نرغ دروغ اسے۔ اے زمانہ تدے، ابوسعد توچٹ۔۔۔

ولے اسٹ فی اُس کہ داخل ء ہیبت اسے ہم پہہ مفیسہ۔ فی تجھسہ کہ ڈوڈا بندغ ہر کاریم ائی ماہرے۔ ولے ای اسہ ہندن ء بندغ اسے چادہ ہرا کہ بے وبوچ، دیرو تہو آن ہو رک ء سحر اسے ٹی چار دے اسکان تک وتیا خاک پسر پدر گوہنگاو ہرافقا خچی دے او جہرہ کن ہنوک آسرک آ سر مس تو اسہ کارسوار اس اودے سوار کرے ہندن معلوم مسکہ کہ اونا ساہ داسہ ایسہ پیش تمک۔ ولدانے معلوم ء او امر کرے۔ اونا بیرہ اسہ ارمان اس کس کہ جان درانی اٹ واپس بصرہ کن کاہے۔ اگہ داڑکن اودے تیا پدا ہندا ریک ء

ناول

دے آبندغ آک

..... مٹ: پروفیسر غمخور حیات

کپک۔ داڑان بیدس کہ اوڑا انت انت گدرینگاس، او دانا سرجم خاک ء جوڑنگ ائی ہم کشادختوک۔ گڑا او داسکان کہ سرجم دراخ متویس کہ ہپتال آن نراس، مطلب اونا دا زنگ اونا زندگی ء متکن آسر آایوس۔ اودے تو بیرہ تینے داگو اچنی نا عادی کروئی کس کہ او زندہ ء۔ بھلو وخت اس داڑا تیر مسوس ولے او داڑی مگہ سرسب مسوس؟ بچ آخا۔ ہرافقا بندغ اس اوڑان داسوج ء کروس، کہ ”فی داسکان برام ننتے کٹس؟“، تو اودے ران تا نیام اٹ خلش اس محسوس مسکہ و ہوترند آ روشنائی اونا خن تے کورکنگ کن گڑد ء دروشم اس ہلسا اونا کاٹم آ گروک آنبار شمولخ ترسانا لان مسکہ ہندن کہ اونا تیک تفوک ء وکاٹم شیف تیک بڑزا ٹنگو ء۔

روشنائی ہندن کہ اونا خن تے کورکنگ کس ہراڑان اونا خن تیان دیر و ہنگ کس۔ اسل ہندا وخت آ اسد تینا دو ء مریفسا سن شیلڈ (دے جلوک آ شیلڈ) ء شیف بے تاکہ ابوالخیز ران نامون آ سیتا مرے۔

(غمخور حیات ”تلاز“ کن ریکلر نوشتہ کریمک، اونا گچ اس نوشتہ ”تلاز“ تون ہینکاری کن تخوک ء۔ ہرافقا ان اسٹ دا ناول نا ترجمہ ء کہ قسط آھیٹ شینگ مرسانے، وداسہ ہم ہرجاء: شوکار) 24.....

داسہ۔۔۔ داخل فوک آ واردات ء دہ سال تدریس۔ ہان دہ سال ہراو نا زینتی ء آختی کن چٹے اودے خسی کرے و ہمو ذلت نا چیدہ ء تینا سینہ غا توروک زندہ توریس۔ داسہ اوئی نئے زینتی کس نئے خود سندی۔ اوتینا تیوی زندہ ہمو تدوک آ دہ سال ہندا محرومی نا باروا تدریسا افسوزاٹ گدریفسس ولے اودا حالیت ء ہجر قبول کتویس نئے دا نا عادی مسوس۔ مگہ امرغن آدہ سال ہندا وڑو حالیت ء تسلیم کنگ نا جہد اٹ خستہ؟ ولید امر ء صورتحال کس؟ داسادہ غاگو اچنی نا اعتراف کن تینا وطن نا آزاتی نا خاطر جنگ انا پڑا اوتینا زینتی آن محروم مسوس؟ دا جہد انا بھرم اودے انت وڑاٹ ملاس؟

ہندا کان تینا زینتی و ہمو تاغت ء چٹیس۔ ہرا کہ یلو مخلوق کن اسلذت اسہ بھلو خواش اسے نا سوب مریک ہراڑان اوداسہ آختی کہ محروم کس۔۔۔ نہ نہ، دہ سال امرغن آدانا تدیک آن پدہم الدیہ ء ہوش آن دنگ و داڑان نا اویق حیرت ء اوتینے ٹی ختوک۔ اووخت ہم قبول کتو تے ہرافقا اوکتر نا شیف ائی کس اودے پانگ کس کہ زندگی آن دو ہرفنگ آن داسزانے کن زبر ء نہرینہ تینا زینتی آن محروم مرے۔ اے جن و شیطان تا ملک ورب! او داخ ء ہیبت اس ہم پہہ مفسہ، او بچ اس ہم پہہ مفسہ۔ گڑا وکک ایلو فتنے ہم عقل و تمیز تنگ نا زمواری تے کوپے غایتا ہرفرہ؟

گڑا اوڑا امانا کریس یا اوامنا کنگ نا لاچی آن ہم کرس؟ او تو بنائی ساہت آتیتی فیصلہ کریس کہ اودادے ہجر تسلیم

ایپار کروئی مرے۔ نے سماء امنتے؟ اوتینت کتون دن پاریس: ”ای خواوہ کہ دامزہ پڈانال آنت تخواو دے گلوکیو، ولد ازبردست ء برانز اس کیو۔ اوتینا ارا ورناء سنگت تون غزہ غان روانہ مسوس۔ منزل تیا منزل خلسا پرغسا اسرائیل، اردن و عراق آن گدرینگاس کویت نا دنگ آ رینگاسر۔ داسکان اوکک سیم آن ایمون متولیر کہ کچاخ اس اوفتہ سحرانا نیام ائی دُرو ترسا ریفسا نراس۔ اوتینا ہمو ارا سنگت ء ہندا ریک آتیت السہ ہندا اومیت اٹ اوقا شناختی کارڈ آتے تین تون ہرفیسس کہ ای کویت آسر مسٹ توشا شناختی کارڈ آتے تا اوقا رشتہ دار آتیا مون تیوہ۔ اوکس انا مشفرہ ء ہنگ کن تیارالو۔ اوپاریکہ کئے آنت اس تدینے دادے اسل اُست آن دنگ کپہرہ و نئے شینگ کیوہ۔ اسہ ٹو اس ہم گدرینگتو یس کہ اپیدی عراق کن سر ہلک ولے کسرا ٹی ہلنگ، دیزگرس۔ داسہ اوزندان ائی بندی تینا اسیری نا اراسال ء تدیفنگ ء۔“

”فی انت سوچنگ اُس؟“ ”فی انت تجھسہ کہ پاہوڑوک آچنا تاوڑ سدھا اسکول آن نا گور ابریسہ و تجھسہ کہ زندگی بھار آسان ء بھل آتا نپاداسے۔ انت خیال ء نا، ابوقیس تینا زندگی ء داو اس تنگ الو و داو ہم ہندن ہرائی باتنگ المی کس؟ کئے دا ہیبت آ ہندا ختین کس اخدر کہ داملعون آدے آ۔ و پگہ کن نم کویت ء سرمریرے تو کئے جوان انگالوز آتیت یات کیرے کہ ابوالخیز ران راست پاریکہ۔ نم اللہ جان نا ہزار وارشکر ء ادا کیرے کہ ای نئے ہومزہ ڈوڈا بندغ نادوان خلاسی ٹسٹ۔ مگہ فی تینا زندگی ٹی ہڈا تا پنجر اس ریک آتیا تموک خناس؟“

”انت پاریس؟“ ”خواجہ ای نے آن سوچ کریت: فی تینا زندگی ٹی وخت اس ہڈا تا پنجر اس ریک آ تموک خناس؟“ ”آخا“